

DE SPIRAAL

12 februari 1971

Goedenavond, vrienden.

Zoals gebruikelijk wijs ik u erop dat wij, sprekers van deze Orde, niet alwetend of onfeilbaar zijn. Denkt dus zelf na en vormt uzelf een oordeel over alles wat gebracht zal worden. Ons onderwerp voor vandaag gaf ik de titel:

DE SPIRAAL

De oorspronkelijke titel is namelijk te omvangrijk. De kern van het betoog is het feit dat er bepaalde invloeden zijn die regelmatig terugkeren. Denk aan dag en nacht, een regelmaat die eenieder kent. Ziet u naar de zonnevlekken, dan blijken ook deze met een zekere regelmaat terug te keren, namelijk eens per drie jaren ongeveer, terwijl een intensere zonnevlekperiode eens per ongeveer zeven jaren voorkomt. De meeste verschijnselen in de natuur blijken met een zeker ritme voor te komen, al zal dit niet altijd gelijk blijven. Maar er is altijd een relatie te vinden waardoor het verschil in optredende tussenpozen duidelijk wordt. De verkorting en verlenging blijkt steeds weer een bepaald ritme te volgen. Dit verschijnsel nemen wij zowel waar bij vele veranderingen die op de aarde zelf ontstaan, als ook bij invloeden en verschijnselen die van buitenaf komen. Het is dan ook geen wonder dat het cyclische principe reeds in de oudste menselijke systemen en godsdiensten voorkomt.

Een mooi voorbeeld is de afwisselende suprematie van de vier standen die in bepaalde hindoe werken wordt gesteld: Een boerenbeschaving, gebaseerd op landbouw, kent een zeer grote afhankelijkheid van de natuur en komt sneller tot vergoddelijking van invloeden ervan. Zij kent gemeenlijk een intense Gods-gebondenheid. Zo brengt een boerenheerschappij priesters voort die de gemeenschap domineren. Daar de priester echter de behoefte gevoelt, het gezag van zijn god in alle dingen te handhaven, bouwt hij een gezagsapparaat en brengt zo krijgslieden voort. Krijgers zijn niet zo vroom als boeren en trekken zich op de duur vaak weinig van hun stellingen en gezag aan. Maar zij produceren niet, zodat zij mensen nodig hebben die aan hun behoeften tegemoetkomen. Zo ontstaan de handelaars. Dit brengt de boeren als producenten weer in het middelpunt van de belangstelling. Zij zullen zich echter niet onbeperkt alle uitbuiting laten welgevalen, zodat zij aan de macht komen, wanneer de handelaren failliet zijn gegaan. Natuurlijk is dit beeld eenvoudiger dan de werkelijkheid. Maar het blijkt toch voldoende waarheid te bevatten om de mensen tot nadenken aan te zetten.

De poging dergelijke verschijnselen zojuist mogelijk te registreren en voor te stellen, bracht wijzen tot een beeld dat men de spiraal noemt. Zij spreken afwisselend over de spiraal der bewustwording en de spiraal der historie. Men zou menen dat zij het hierover geheel verschillende waarden hebben. Juist is dit, zover het de spiraal betreft, niet geheel. Want de grondstelling is in beide gevallen dat bepaalde invloeden en gebeurtenissen op gelijkmatige of onderling in vaste relatie staande tussenpozen voorkomen. En dit blijkt zowel in de geschiedenis als in het persoonlijk leven van de mens te gelden. In beide gevallen luidt de stelling verder dat elke herhaling van een situatie een verdergaande ontwikkeling te zien zal geven die dichterbij het optimale, zodat er als het ware op elk vlak van ontwikkeling gesproken kan worden van een beweging die voortgaat tot het ideaal bereikt is en een verder voortgaan in dezelfde richting niet meer denkbaar is.

Zoekt men naar verschijnselen die een dergelijke stelling schijnen te bevestigen, dan blijkt dit nogal eenvoudig. Denk maar eens aan grote veroveraars. Alexander, Djengis Khan, Karel de

Grote, Napoleon enzovoort. Hitler is een dergelijk type, terwijl in andere gevallen zogenaamde instellingen optreden als de raad van de dogen in Venetië of het State Department in de V.S. In al deze gevallen kan men stellen dat de neiging eigen invloed onbeperkt te vergroten voert tot een ondergang. Maar gelijktijdig blijkt het falen van de zoekers naar heerschappij ook het einde van een epoque te betekenen. Misschien lijkt u dit een betrekkelijk irrealistisch voorbeeld. Maar indien u het optreden van dergelijke personen en groepen eens over de gehele wereld nagaat en daarbij de nadruk legt op de tijdstippen, waarop zij voorkomen, zult u zien dat dit een periodiciteit geeft. Rekent men alles mee, dan blijkt een periode van rond 200 jaar op te treden. Let men alleen op degenen die een werkelijke grote invloed hebben gehad, dan ligt de periode op ongeveer 700 jaren.

Het feit dat dergelijke figuren met vergelijkbare tussenpozen optreden, mag toch wel significant heten. Maar wie het leven van een enkele mens bezielt, zal ook een soortgelijk ritme daarin kunnen ontdekken. Wanneer een mens de wereld betreedt, komt hij in voor hem nieuwe omstandigheden te verkeren, heeft nieuwe mogelijkheden en begint te leren. Rond zeven jaren later herhaalt zich dit verschijnsel en zo verder. Gaat men uit van de verandering en de noodzaak zich opnieuw aan te passen en te leren, dan mag men misschien stellen dat de mogelijkheden en reacties van de mens bij elke nieuwe periode anders zullen zijn, maar de feitelijke situatie is steeds weer vergelijkbaar. Het is juist deze verandering van ontwikkelingen aan de hand van vergelijkbare situaties die de wijzen er toe bracht niet over een kringloop zonder meer te spreken, maar uit te gaan van de spiraal als meest juist beeld. Men stelt daarbij: de condities herhalen zich en blijven in wezen gelijk, maar de reacties op deze condities zal steeds weer op een ander niveau plaats vinden. Dit geldt zowel voor de mens als voor de historie.

Men heeft verder gesteld dat de tussentijd, gelegen tussen twee vergelijkbare reeksen van invloeden, met een zekere regelmaat bij elke herhaling kleiner wordt. Grote dictators kwamen bijvoorbeeld eens per 1000 jaren voor in het verre verleden, nu echter is de tussentijd nog geen 100 jaren. Dit wijst er overigens op dat de spiraal zijn middelpunt benadert. De voorstelling van de spiraal houdt rekening met dit verschijnsel, daar bij elke wenteling de afstand - de tijd - tussen de punten, liggende op een lijn die van midden naar buitenzijde wordt getrokken, korter wordt, wanneer men van buiten naar binnen gaat. Wie als mens reëel wil blijven, zal nooit kunnen stellen dat de stelling alle feiten dekt. Wel kan men zeggen dat zoveel feiten met de stelling stroken dat zij niet geheel verworpen dient te worden. Wat ik u vanavond in dit verband voorleg dient u dan ook niet als een geheel bewezen waarheid, een juiste verklaring omtrent alle verschijnselen in het leven te aanvaarden. U dient de gegeven denkbeelden te beschouwen als iets wat eens het overwegen waard is, verder niets. Ik geef u echter enkele voorbeelden waardoor u in staat bent uw onderzoek naar wetmatigheden in dit verband zelf voort te zetten.

Overall waar meerdere kleine groepen zich tot een steeds groter wordend geheel samenvoegen, ongeacht de reden hiervoor, blijkt een steeds groeiende neiging tot dictatuur te ontstaan. Naarmate de dictatuur groter wordt, voert zij met grotere zekerheid tot oorlog. Dit wijst op bepaalde psychische reacties bij de mensen die bijna onvermijdelijk zijn. Een dergelijke ontwikkeling vindt regelmatig plaats. Denk aan Dsjengis Khan of aan Kublai Khan. Zij zijn beiden in feite woestijnvorsten en regeren over op zich kleine, maar nogal strijdlustige stammen. De resultaten van rooftochten trekken andere stammen aan die samenwerken en zich in feite onderwerpen. Hierdoor krijgt de heerser een zo grote macht dat hij het als zijn recht en plicht begint te zien ook alle andere stammen aan zich te onderwerpen. Na verloop van tijd beheerst hij inderdaad zijn gehele omgeving. Er is daar geen uitdaging meer. Het apparaat dat men opbouwde om zich te handhaven dient echter in beweging te blijven, daar het anders zou vervallen en zo ook de macht zou verdwijnen. De heerser begint dus met oorlogen die steeds in omvang toenemen, tot hij zijn apparaat overschat en aan de krijg ten gronde gaat. Van belang hierbij is dat een dergelijke situatie met bijna geheel regelmatige tussenpozen ontstaat, terwijl de gevolgen daarvan zoveel overeenkomst tonen dat zij wel degelijk vergelijkbaar zijn.

Om dit duidelijk te maken, zien wij even naar Napoleon. Zolang deze moeilijkheden heeft in eigen land, maakt hij zich over het buitenland niet druk. Eerst nadat hij keizer is geworden en vele veroveringen heeft gemaakt, zodat elk lid van zijn familie reeds een eigen troon heeft, worden zijn veroveringstochten steeds meer onlogisch. Hij ziet in Rusland dan een uitdaging die het hem mogelijk maakt zijn legers in stand te houden en zijn op oorlogsvoering gebaseerd gezag nogmaals te vergroten. Let wel, er is geen werkelijke uitdaging: de heerser bezwijkt eerder voor de mogelijkheid tot een nieuw avontuur dat zijn bestaan inhoud geeft en bovendien een betrekkelijk gemakkelijke maar enorme verovering schijnt te beloven. Dat wordt zijn ondergang.

Denk aan een zekere 'Gefreiter' (soldaat tweede klasse, red.) die eveneens begon de problemen in eigen rijk op te lossen. Ook hij begint zijn werkelijke regering met een staatsgreep, evenals Napoleon. Ook deze ziet kans geheel Europa aan zich te onderwerpen. Ook hij wil meer, overschat zichzelf en valt Rusland binnen. Ook zijn ondergang is het directe gevolg van dit avontuur. Er is hier, voor eenieder onmiddellijk zichtbaar, een parallel aanwezig. Vergelijkt men echter de tijd die beiden gebruiken om hun geschiedenis af te wikkelen vanaf het ogenblik dat zij de macht in handen krijgen, zo blijkt dat Adolf veel minder tijd van node heeft om hetzelfde te bereiken en zichzelf ten onder te richten. Ziet men naar de massa in deze gevallen, zo zijn eveneens vergelijkingen mogelijk: Napoleon begint zijn strijd met soldaten die zeer onvoldoende zijn uitgerust... Hitler begint met een land dat eveneens over een tekort aan wapens en krijgsmiddelen kan spreken. De massa aanbidt beiden in eigen land, beiden worden buiten eigen land gehaat, maar hebben overal groepen van georganiseerde medestanders.

Dergelijke vergelijkingen blijken door de gehele geschiedenis mogelijk. Rome heeft op een gegeven ogenblik te maken met een te grote stadsstructuur. Politiek vervangt daadkracht. De bevolking lijdt onder psychische spanningen. Dit betekent het begin van Rome's val. Jeugdbenden treden op. Rassengeschillen worden in de straten van de stad uitgevochten. De ordedienst van de stad faalt. Men moet steeds meer de pretorianen inzetten om de stad tot rust te brengen en dezen vergen hiervoor hun prijs. Doet u dit niet denken aan de V.S., waar eveneens de steden te groot worden om hanteerbaar te zijn, waar jeugdbenden de straat soms beheersen en waar men meerdere malen een beroep moest doen op troepen om enige rust af te dwingen? Ook hier vraagt de militaire stand kennelijk een prijs voor zijn trouw aan de heersers. Er zijn zelfs nog vele details te noemen die de overeenkomst zowel van ontwikkeling als omstandigheden onderstrepen. Het verleden leert ons echter dat elke cultuur die op te grote bevolkingsagglomeraties is gebaseerd ten ondergaat aan zichzelf, daar de massaliteit een te groot verschil in denken bij verschillende groepen bevordert.

Andere voorbeelden zouden gemakkelijk te geven zijn. Zo werd eens ook Babylon te groot. Het ging tenonder aan de Perzen, maar dezen hadden nooit zo snel en gemakkelijk de stad veroverd wanneer groepen in deze stad hen de poorten niet hadden geopend om hen als bevrijders in te halen. Aan de andere kant blijken juist deze stadsstructuren aansprakelijk te zijn voor zeer belangrijke en grote vernieuwingen die langere tijd de wereld beheersen. Wanneer bijvoorbeeld het christendom op het platteland uitgedragen zou zijn, zou het nooit een zo grote invloed verworven hebben. Het zou altijd de godsdienst van de armen, de onderdrukten gebleven zijn. Maar in steden als Antiochië en Rome kreeg het de aanhang die het werkelijk nodig had: hier worden de betere steden door de leer gebiologeerd. Zij worden een soort salonchristenen, zoals men nu enige tijd saloncommunisten heeft gekend. Er zal altijd een steeds verdergaande aantasting van bestaande systemen en denkwijzen voortkomen uit bevolkingsagglomeraties die te groot worden om een eenheid van denken en handelen van allen nog mogelijk te maken door een onderlinge controle.

Indien u zich afvraagt wat dit met periodiciteiten en onze spiraal te maken heeft, zo verwijs ik u naar de historie, waarin u steeds, zowel 200 v. Chr. als heden, voorbeelden kunt vinden van het gestelde en bovendien een zekere regemaat kunt vinden, waarbij voor de tijd te grote bevolkingsdichtheden optreden met de omschreven gevolgen. Tevens zult u dan kunnen

constateren dat de val van dergelijke agglomeraties gepaard pleegt te gaan met zeer belangrijke veranderingen in het denken van de mensen, zodat lang na de val van de betrokken gebieden deze denkwijzen nog de mensen blijven beïnvloeden en soms zelfs blijven beheersen.

Karel de Grote bouwde een groot rijk, waarbij de belangrijkste drijfveer het verbreiden van het christendom heette te zijn. Hierdoor vervreemde hij zich vaak van zijn eigen krijgsheren. Dit is de voornaamste oorzaak voor de val van zijn zonen die, beraden door mensen die voor het christendom niet veel voelden, elkander gingen bestrijden en zo de bestaande macht ten val brachten. Karel had echter vele monniken kloosters geschonken en hen de taak opgedragen scholen te stichten. De mogelijkheid kennis te verbreiden en bepaalde systemen te onderwijzen bestond voordien niet in Europa op een dergelijke wijze. Men kan mijns inziens terecht stellen dat Karel op deze wijze iets tot stand bracht dat de ontwikkelingen voor de komende 500 jaren bepaalde en zelfs medeaansprakelijk kan worden gesteld voor de opkomst van de steden. Dergelijke dingen zijn natuurlijk interessant en vele. Ik zou deze vergelijkingen dan ook voort kunnen zetten tot in het oneindige. Maar neemt u zelfs eens een geschiedenisboek ter hand. Nu bestaan er geen objectieve geschiedenisboeken, dus het is het verstandigste om verschillende, subjectieve, boeken naast elkaar te gebruiken. U zult dan ontdekken dat vele met de voorbeelden vergelijkbare feiten naar voren gaan springen. U zult daarnaast constateren dat de tussenpozen een zekere regelmatige volgorde doen vermoeden. En deze sequentie is dan de spiraal van de tijd, waarover wij onder meer spreken.

Maar ook de mens kent een dergelijke reeks in zijn leven. Ook hij heeft de neiging situaties in zijn leven te herhalen, zij het dat hij deze dan steeds weer anders pleegt uit te werken. Elke periode van de mens kenmerkt zich door het bereiken van een hoogtepunt in activiteit en denken. Zodra dit hoogtepunt bereikt is, is hij geneigd zichzelf te overladen met problemen. Hierdoor verflauwt de activiteit en blijkt ook het denken terug te vallen en meer eenvormig te worden. De volgende periode breekt aan en men gaat zich aan nieuwe waarden en omstandigheden aanpassen. Maar wat men in de voorgaande periode geleerd heeft blijft wel degelijk een rol spelen in alle volgende delen van het leven. De basis voor denken en handelen die tijdens het hoogtepunt werd bereikt en opgebouwd, is tevens het punt van uitgang bij de ontwikkelingen van een volgende periode. Enzovoorts.

Voorbeeld: wij zien dat iemand van gelovig tot ongelovig wordt. Geen wonder, want elk geloof draagt de aanleiding tot ongelovigheid in zich. Maar voor iemand met een geloofsachtergrond is een werkelijk ongeloof niet bevredigend, zodat men zal grijpen naar mystiek of occultisme. Hierop volgt dan een periode van zoeken die eindigt in het aanvaarden van een bepaald systeem van streven. Zodra dit systeem aanvaard is, zien wij een vergroten van kennis, een sterke toename van eigen activiteiten en geestelijk denken. Ook hieraan komt een einde. Dan zien wij dat de mens ofwel terugkeert tot een geloofsvorm, zonder aan de vorm innerlijk nog werkelijk gebonden te zijn. Hij beschouwt de vorm van het geloof als een reeks onbelangrijke uiterlijkheden waardoor het hem mogelijk wordt een zekere uitdrukking aan zijn innerlijke processen te geven. Of wel hij wordt zelfstandig en gaat voortaan onafhankelijk van groepen en formules zijn eigen weg op mystiek of occult terrein. Ook dit kan beschouwd worden als een voorbeeld voor het optreden van de spiraal binnen het menselijke leven, daar ook in dit geval een zich herhalen van gebeurtenissen en situaties onvermijdelijk is.

Wie tracht dit alles in te passen in een zogenaamde kosmisch geheel, zal dit alleen kunnen doen wanneer hij stelt: er is een vlak van mogelijkheden waarin de mens zich beweegt. Omdat zijn gehele denken wordt begrensd door het vlak van de erkende mogelijkheden, zal elke erkenning en bereiking, elke reactie eveneens binnen dit vlak geschieden. Andere waarden worden immers niet erkend of - zo deze mogelijkheid wel bestaat - als onaanvaardbaar verworpen. Dit tot op het ogenblik dat het gehele vlak zelf erkend, bereikt, vervuld is. Vanaf dit ogenblik is het niet meer mogelijk verder te denken en te streven in de tot dan toe gebruikelijke richting. Een verdieping van denken en streven wordt dan onvermijdelijk. Of men nu verder gaat als mens of als geest, gesteld kan worden dat men dan verder zal streven binnen het kader van een nieuwe

spiraal. Enkele denkers die dit begrip hanteren, stellen daarbij dat de volgende spiraal steeds tegen-gericht zal zijn, zodat men zich van het middelpunt af beweegt. Maar zij stellen dat beide spiralen in tijd eenzelfde afstand betekenen tussen einde en begin. Overigens is dit alleen volledigheidshalve vermeld. Voor ons doel is het verder niet belangrijk.

Over de invloed van de kosmos op de aarde hebben wij reeds meerdere malen gesproken. U hebt daarbij te maken met beweging in ruimte, waarbij bovendien moet worden vermeld dat de structuur van deze ruimte niet overal gelijk is. Er zij in de ruimte zelfs vervuilde buurten, zindelijke buurten, onevenwichtige buurten enzovoort. Op het ogenblik beweegt de zon zich met haar kinderen door een dergelijke onevenwichtige buurt. Een voorwerp dat zich door grote delen van de ruimte beweegt, zal dus steeds onder wisselende omstandigheden voortgaan. Voor de zon geldt bovendien dat zij wisselende invloeden ondergaat, dankzij het feit dat zij, bewegend in de ruimte, haar relatie tot het middelpunt van het melkwegstelsel voortdurend wijzigt. Dergelijke invloeden en hun gevolgen kunnen mijns inziens worden gezien als een gevolg van beweging in ruimte plus tijd. Tijd, omdat de beweging voor u tijd vergt. Beweging, daar een veranderen van plaats betekent dat ook andere invloeden op zullen treden.

Je zou kunnen stellen dat verandering van plaats een meetbare beïnvloeding betekent, terwijl het feit dat de meetbaarheid van de beïnvloedingen afhankelijk is van het verloop van tijd tussen de een en de andere beïnvloeding, betekent dat een ritme in tijd verondersteld kan worden waardoor komende inwerkingen en invloeden kunnen worden voorzien en zo berekenbaar worden, voor de feiten zelf optreden.

Ik vrees dat dit voor enkele aanwezigen te ingewikkeld wordt. Denk eens aan onweer. Tijdens het onweer zijn vele mensen bang. Voor het onweer zijn zij veelal prikkelbaar, nadien zijn zij vaak wat mat, maar herwinnen snel hun veerkracht en geven blijk van gevoelens van welbehagen. Wat nu is het onweer? In feite alleen een tijdelijke vergroting van de statische ladingen tussen aardoppervlak en iets in de atmosfeer. Een verandering van spanningsverhoudingen lijkt mij daarom een juiste term. Men zou de aarde kunnen beschouwen als een grote electromotor die in de ruimte draait. Veranderingen van spanning, straling, stofgehalte enzovoort in de ruimte zullen het eigen veld van de motor kunnen beïnvloeden en veranderen. Het is denkbaar dat hierdoor veranderingen optreden in de relatie tussen aarde en ruimte, maar daar het eigen veld van de aarde deze invloeden ondergaat, kan tevens een verandering in spanning enzovoort ontstaan tussen bijvoorbeeld delen van de aarde en delen van de atmosfeer. Hierdoor is een beïnvloeding van alle leven mogelijk. De reacties van dit leven veranderen dus. Dit betekent dat veranderende reacties ook een veranderend verloop van de gebeurtenissen waarschijnlijk maakt. Het verloop van de gebeurtenissen wordt meer predicabel, wanneer wij de optredende veranderingen en de daardoor waarschijnlijk reacties tevoren kunnen zien aankomen en zo een bepaald verloop van gebeuren mogen veronderstellen.

Ik stel: zodra ik een veranderen van situatie en reactie tevoren aan kan voelen of op meer redelijke basis kan veronderstellen, zal ik hierdoor ook mijn eigen gedrag bewust kunnen aanpassen. Ik word dan niet verrast en zal meer bewust en volgens eigen wil tot stand kunnen brengen. Er is een soort mensen die dergelijke dingen inderdaad doen ofschoon niet op werkelijk wetenschappelijke basis, maar hun werkwijze wel een wetenschap noemen: de astrologen. Wie een beeld van zich een herhalende tendens wil krijgen met de middelen van de astrologie, moet eens de loop van de planeten uitzetten op een reeks concentrische cirkels. Hij zal dan een reeks in wezen symmetrische lijnen zien die zigzaggende van het centrum naar de buitenrand lopen en zich herhalen. Brengt u aan de rand bovendien nog de tekens van de dierenriem aan, dan blijkt dat elke verschuiving van de dierenriem ten aanzien van de loop der planeten betekent dat een caleidoscopische verschuiving van waarden optreedt, waarbij echter de totaalwaarden van invloed gelijk blijven.

Geheel hoeft u iets dergelijks trouwens niet eens te maken: in Frankrijk bestaan zogenaamde cirkeleufemeriden die een instant-horoscopie mogelijk maken, wanneer men maar de ringen van

de schijf op juiste datum en uur draait. Je hoeft dan alleen nog maar de graden per planeet te noteren en zonder verder gereken is de horoscoop klaar. Voor ons onderwerp is de astrologie natuurlijk niet zo erg belangrijk, maar zij maakt ons wel duidelijk dat bepaalde invloeden steeds weer optreden dat situaties zich met een zekere regelmaat plegen te herhalen.

De astronomie maakt ons in dit verband duidelijk dat wij kleine veranderingen in de vorm van sterrebeelden enzovoort kunnen hanteren om een bepaling van beweging in ruimte en tijd vast te stellen. Overigens vind ik dat een dergelijke bepaling als subjectief moet worden gewaardeerd, daar alle sterren zich langs niet gelijke banen in de ruimte bewegen, zodat geen werkelijk afgelegde afstand berekend kan worden, maar in feite alleen een verschuiving in de onderlinge verhouding is te noteren. Wel kan men stellen: wannneer de sterren eens zus stonden en nu zo staan, zijn er ondertussen dus op aarde - maar ook alleen daar - zoveel jaren verlopen. Jaren betekenen dus kennelijk ook: afgelegde afstand in ruimte in dit verband. De astroloog is, door zijn interpretaties, volgens mij iemand die zojuist mogelijk beweging in ruimte en daarmee ook verandering van invloeden registreert. Ik ben mij ervan bewust dat een zeer belangrijk deel van mijn betoog afhankelijk gesteld moet worden van de vraag of die veronderstelde invloeden nu wèl dan wel niet bestaan. Hiervoor is geen wetenschappelijk bewijs te leveren, behalve misschien dit ene: de historie zelf maakt het bestaan van weerkerende invloeden en omstandigheden steeds weer duidelijk.

Dit wordt overigens eerst recht duidelijk, wanneer men de historie ontdoet van alle mooie legenden over helden, oorlogen, vaderen des vaderlands en dergelijke en zich bepaalt tot de kenbaar wordende fasen van ontwikkeling en de duidelijk kenbare wisselingen van cultuur. Misschien kan men aan de hand van de historie zover komen dat men zelfs de veranderingen in sociaal gedrag gaat beseffen en ziet, hoe zeer grote veranderingen zich in feite steeds weer binnen een korte spanne tijds plegen te voltrekken. Wat betekent dat op korte termijn een grote verandering in het besef van de massa moet hebben plaatsgevonden, daar anders dergelijke plotselingen wijzigingen in habitus en cultuur eenvoudig ondenkbaar zijn. Met dit alles toont men niet aan dat de gestelde krachten ook inderdaad bestaan. Wel wordt zo echter aantoonbaar dat de periodiciteiten die onder meer de astroloog veronderstelt, ook al ziet hij dezen als gevolg van het optreden van krachten in het Al, in feite bestaan.

Vele mensen zijn ook dan nog geneigd een werkelijke samenhang, een werkelijk zich herhalen van omstandigheden en ontwikkelingen te ontkennen, daar zij menen beter te zijn dan de mensen van vroeger en als zodanig dus ook niet vergelijkbaar met hen. Maar andere gedragsnormen betekenen nog niet dat men minder vatbaar zou zijn voor gelijksoortige invloeden of omstandigheden. Wie wil beweren dat de mens van heden zoveel beter is dan de mens uit het verleden, moet de historie maar raadplegen. Men kan stellen dat in het verleden genocide van stam tot stam gebruikelijk was. Maar Albion probeerde iets dergelijks met de concentratiekampen tijdens de boerenoorlog. Duitsland gebruikte dergelijke methoden. Ook nu gebeurt nog precies hetzelfde. Dit als voorbeeld.

Kortom: de uiterlijke vormen veranderen misschien, maar de mentaliteit blijkt ongeveer dezelfde te blijven. De hoeveelheid kennis mag veranderd zijn, maar de wijze waarop men geneigd is deze toe te passen, blijft nog gelijk. Waarom zou men dan veronderstellen dat beïnvloedingen die in het verleden bestonden in het heden niet soortgelijke gevolgen kunnen hebben? Welke grond heeft men om te stellen dat de mens van heden zo verheven is boven het verleden dat hij niet meer onderworpen is aan de toch kennelijk in het verleden, zelfs in het nabije verleden, optredende periodiciteiten? Men zou er tenminste rekening mee moeten houden dat weerkerende omstandigheden en gebeurtenissen ook in het heden van betekenis kunnen zijn en zou moeten nagaan, welke situaties bij een voortzetting van de regelmaat te verwachten zouden zijn. Zelfs een bestudering van in deze tijd optredende verschijnselen.

Zo ziet men steeds weer perioden waarin vele ongevallen plaats vinden in verband met chemicalieën. Op het ogenblik is er een dergelijke situatie. Zoveel jaren in het verleden kwam

dit voor, dus mag men aannemen dat zoveel jaren in de toekomst iets dergelijks plaats zal vinden. In deze tijd zijn vaak zonder aanwijsbare oorzaak, explosies in chemische fabrieken voorgekomen, vuurwerk- en munitiefabrieken gaan de lucht in. Tankschepen raken in brand of slaan lek. De opeenstapeling van dergelijke ongevallen in deze periode maakt duidelijk dat er toch ongewone omstandigheden aanwezig moeten zijn. Slaat u de dagbladen open van 11 jaar geleden, dan vindt u daar, zij het einde zomer en in de nazomer, eenzelfde opeenstapeling van vergelijkbare ongevallen. Gaat u 22 jaar terug, dan ziet u iets dergelijks ofschoon de toestand van toen de duidelijkheid van het beeld schaadt. Wanneer men meerdere malen 11 jaren terug het nieuws bezieet, en soortgelijke ongevallen steeds in bovennormale aantallen aantreft, is het volgens mij logisch te stellen dat over 11 jaren weer dergelijke gevaren zullen bestaan.

Zoekt men het bij werkelijk grote en fatale watersnoodrampen, dan blijken deze om de 14 à 15 jaren voor te komen. Ik spreek hier over rampen die inderdaad een groot deel van een volk schaden. Kijkt u naar aardbevingen, zo zult u moeten constateren dat deze eigenlijk altijd en elke dag voorkomen. Maar er blijken weer jaren te zijn, waarin zij vele vloedgolven veroorzaken, terwijl in andere jaren juist op het vasteland een grote schade aan steden en dergelijke wordt aangericht. Het is logisch dat grotere rampen van deze aard steeds weer voorkomen op ongeveer dezelfde plaatsen, daar hier fouten in de aardkorst bestaan.

In Japan bestaat een verhaal over een boze geest die eens per acht jaren ontwaakt en dan aardbevingen veroorzaakt. De mensen zouden hierop attent worden gemaakt door ongewone activiteit van de vossen - een soort spoken -, lichtjes in de nacht, en dergelijke bevingen, vulkanische activiteiten plegen in Japan voor te komen met een tussenruimte van 9 jaren, twee maanden en ongeveer 20 dagen. Ook hier dus periodiciteit, zich herhalende gebeurtenissen, regelmatig optredende invloeden. Ik tracht u alleen maar duidelijk te maken dat die dingen werkelijk bestaan. De vele aardbevingen in Japan bracht de mensen ertoe zo licht mogelijk te bouwen waardoor schade en dodental inderdaad beperkt werden. Maar toen kwamen weer grote branden voor. Men veranderde de indeling van steden en organiseerde brandwachten. Nu bouwt men op betonnen plateaus die in het geheel de beweging van de aarde kunnen volgen. Hierdoor zullen de hierop gebouwde structuren van gewapend beton zelden grote schade van bevingen oplopen. De gevolgen zijn dus anders geworden. De regelmaat van de bevingen blijft echter desondanks een feit.

Zich herhalende verschijnselen doen het bestaan van een wet of invloed vermoeden. Vanwaar deze stamt, is minder belangrijk. Er worden voor dergelijke dingen vele verklaringen gegeven, maar geen daarvan is werkelijk afdoende. Voor mij is de herhaling zelf, de regelmaat echter wel belangrijk. Bezieet men een doorsnee mens en diens gedrag gedurende een maan-maand, dan blijkt dat hij gedurende die periode rond drie dagen zich goed voelt, een goed humeur ten toon spreidt en zeer actief is, maar in dezelfde tijd nogal vergeetachtig schijnt te zijn en kennelijk zijn hersenen niet voldoende gebruikt. Er komen in die 28 dagen echter ook nog drie dagen voor, waarop de mens bijzonder scherp schijnt te kunnen denken, maar er kennelijk moeilijk of niet toe komt met die gedachten ook onmiddellijk iets te doen. Hij is traag, weinig actief, maar gelijktijdig scherpzinnig voor zijn doen. Wanneer je dergelijke dingen kunt constateren, bij anderen zowel als bij jezelf, kun je er rekening mee houden. En bijna eenieder kan dit wel constateren. Zeg dan: ik laat de mogelijke oorzaken of redenen buiten beschouwing, maar kijk naar het verschijnsel. De periodiciteit bestaat, dus houd ik er rekening mee.

En als je zover komt: waarom zou men niet aannemen dat dergelijke periodiciteiten een regel of wet zijn? Dan kunnen wij aan de hand van het verleden wel degelijk noodzaken en mogelijkheden, ook voor de toekomst bepalen. Het is dus belangrijk het verleden na te gaan, om zo de toekomst beter te kunnen beheersen. Voor het regelmatig terugkeren van bepaalde omstandigheden en werkingen bestaat geen verklaring, tenzij men wil spreken over kosmische invloeden. Waarbij in dit verband kosmisch een wat verdachte term is, omdat het zo ongedefinieerd is. Laat ons daarom eenvoudiger stellen: de gehele kosmos is een uurwerk, waarin sterren, planeten en ook mensen lang bepaalde banen draaien die in zich een gesloten

geheel vormen, zodat zij steeds weer op dezelfde plaats of onder dezelfde omstandigheden komen te staan.

Op grond van dit alles zou je eens iets in de toekomst kunnen gaan peuteren. Veel mensen vinden dat prettig. Zijzelf plegen immers steeds weer het verleden met de mantel der liefde te bedekken om vervolgens de pen van het idealisme ter hand te nemen en daarmee de toekomst te gaan onthullen. Want zij haten steeds weer het verleden en zijn steeds weer verkleefd aan hun beeld van de toekomst dat nimmer waar wordt.

Ik zal niet alle cycli nagaan, maar noem er enkele. De gevarencyclus op politiek terrein verloopt op het ogenblik met een gemiddelde faseduur van zes en een half jaar. Deze cyclus brengt op hoogtepunten soms economische of koude-, soms ook werkelijke, oorlog met zich. Het element van de koude oorlog zou zich in dit jaar moeten herhalen en wel in de 8e of 9e maand van het jaar. Gevaar voor een wereldoorlog is waarschijnlijk niet aanwezig, actief geweld zal echter niet vermeden worden. Rekent men verder, zo wordt het jaar 1983-84 waarschijnlijk zeer gevaarlijk, daar zich in deze tijd een directe oorlogscyclus herhaalt.

Een andere regelmatige tendens doet bestaande machtsfiguren opeens in vele landen wegvallen. Het gevolg is altijd weer een interne machtsstrijd in die landen, welke ook naar buitentoe gevolgen pleegt te hebben. Deze cyclus komt voor in geringe intensiteit rond de 3 jaren en 9 maanden, in grote intensiteit rond de 26 jaar. 1972 is een van de jaren, waarin deze invloed intens optreedt. Wij moeten daarom dus verwachten dat in 1972 vele belangrijke figuren overal van het toneel verdwijnen. De hierdoor ontstane machtsstrijd zal tot geweld kunnen voeren, maar het merendeel hiervan zal, naar ik meen, zich intern voltrekken. Ook de economische crisistendens komt het volgende jaar weer tot een hoogtepunt. Het waarschijnlijke gevolg is het stilvallen van vele economische acties en een grote druk op alle sociale ontwikkelingen. Dit schept een noodzaak tot aanpassing die nieuwe levensomstandigheden voor het merendeel van de mensen met zich zal brengen. Vooral in de Westerse landen is dit volgens mij onvermijdelijk.

Wie dit alles beschouwt, zal als mens ongetwijfeld tot de vraag komen: Hoe zit het dan met mij? Welke invloeden zijn voor mij als mens persoonlijk van belang? Het antwoord is dat de doorsnee mens een soort zevenjaarscyclus kent. Dit klopt trouwens wel: de eerste zeven jaren heeft de groeiende mens de mogelijkheid zichzelf te worden. Daarna gaat hij naar school of neemt op andere wijze deel aan een gemeenschappelijk werken waardoor men tracht hem te veranderen. Rond het 14e jaar wil men meestal iemand anders zijn dan men is. Word je 21, dan meen je dat je een ander bent geworden ofschoon je dit zelden geheel waar zult kunnen maken. Rond het 28e jaar kijkt men meestal terug en tracht zich eindelijk af te vinden met de feiten, men wordt materialistisch. Met 35 stelt men dat er niet zoveel mogelijkheden meer zijn, in dit leven, zodat men zou willen veranderen, als men maar wist hoe. En wie 42 wordt zegt meestal al: wat is 65 nog een eind weg.

Al stel ik het misschien wat eigenaardig, maar de periodiciteit bestaat wel degelijk en wie zich enige tijd gunt om zich daarmee bezig te houden, zal deze ook voor zich en in eigen leven kunnen constateren. Wanneer het merendeel van de mensen aan een dergelijke cyclus gebonden zijn, zal de gemeenschap vaak een dergelijke periodiciteit vertonen, zodat zelfs degene die een eigen afwijkend ritme heeft, toch aan de algemeen voorkomende invloeden verbonden zal zijn.

Misschien vindt u het ook interessant eens na te gaan wat de 7 jaren van een cyclus plegen te betekenen. Het eerste jaar van een cyclus wordt bepaald door wat je bent. Het betekent persoonlijk streven, eigen actie. Het tweede jaar is een jaar, waarin je, ondanks je eigen streven of willen, voornamelijk bepaald wordt door de dingen die je was en deed in het voorgaande jaar. Het derde jaar is een jaar van het toeval. Er zijn steeds weer dingen die je zelf niet bepalen kunt en die in geen enkel redelijk verband staan met wat je geweest bent of kunt. Daarom stelt men: in het derde jaar wordt de mens overheerst door invloeden van buitenaf. Het vierde jaar pleegt een tijd te zijn waarin afscheid en verlies een grote rol spelen. U kunt dit voor uzelf nagaan

wanneer u er maar rekening mee houdt dat het hier niet alleen gaat om het verliezen van bijvoorbeeld geliefden, maar evengoed om het verlies van een baan, geld, voorwerpen, waarop je prijs stelt en dergelijke. Het vijfde jaar pleegt een jaar vol ontdekkingen te zijn: van buitenaf bereiken u dingen, waar u eigenlijk niet eens van beseft wat u er mede kunt of zou moeten doen, maar die indruk maken. Schokken betekenen vaak veranderingen in eigen gevoelsleven of wezen. Het zesde jaar brengt materiële invloeden, waarbij begeerten een grote rol kunnen spelen. Ofschoon eigen activiteit vaak nog te wensen overlaat is men vooral gericht op alles wat men krijgen kan. Het zevende jaar brengt veelal enige verstillings. Men wordt nadenkelijker, de nadruk verandert in eigen denken en doen, zoals in het najaar groene bladeren haast ongemerkt bruinen goudkleurig worden. De tinten en schakeringen die men in het leven ziet, plegen te veranderen. Zelf heeft men hierop weinig of geen invloed. Het gevolg van een opnieuw beschouwen van eigen wereld, positie en verlangens culmineert vaak in reeksen van plannen. Deze komen vaak tot uiting in het eerste jaar van de nieuwe cyclus. Enzovoort

Zoals u al denkt: het is toch wel interessant deze dingen eens na te gaan. Maar als dergelijke toestanden voor de mens en de wereld al werkelijkheid zijn, waarom zouden zij dan ook niet voor de geest bestaan, nietwaar? De omschrijving is natuurlijk moeilijker, omdat je de fasen voor een geest niet in een algemene tijd kunt vastleggen, daar het tijdsbegrip van elke geest gebonden is aan zijn persoonlijk beleven. Wat voor de ene geest een seconde is, kan voor een ander 100 jaren zijn. Plaats en tijd zijn moeilijk te bepalen, zodat definitieve cycli in menselijke tijdswaarde eenvoudig niet te geven zijn. Maar je kunt zeggen: elke geest komt regelmatig weer tot een beschouwing van eigen ik, waarbij het geheel van dit ik, zover het tot uiting kwam, ook geheel weer erkend zal worden met alle samenhangen. Vandaaruit komt de geest tot een gerichtheid en gaat over tot actie. Hierop volgt een tijd waarin verbindingen met andere sferen, zowel voor eigen ontwikkeling als in verband met de vervulling van taken een grote rol speelt. Zo komt men naar een periode waarin het ontvangen en erkennen van gezag, het geven van lering en het ontvangen van lering, het gezag uitoefenen van belang worden. Dit voert weer tot het aanvaarden van taken op grond van eigen inzichten alleen, zonder dat hierbij het gezag van anderen of een verzoek van anderen een werkelijke rol zal spelen. Dit brengt je tot een nieuwe zelfbeschouwing enzovoort enzovoort.

Ik zal de cyclus zoals die voor de doorsnee geest bestaat niet verder uitwerken, daar zij betrekkelijk ingewikkeld is vanuit stoffelijk standpunt en bovendien in negen hoofdfasen verdeeld pleegt te worden die elk weer onderverdeeld plegen te zijn in drie gradaties. Waarbij bovendien dient te worden opgemerkt dat deze indeling betrekkelijke willekeurig is, daar soms meerdere gradaties gelijktijdig lopen, terwijl de overgang van de ene fase in de andere evenmin altijd duidelijk onderscheiden kan worden. Ik wilde u slechts duidelijk maken dat ook de geest verschijnselen en fasen kent die cyclisch weerkeren. En daarmee kom ik tot het einde van mijn betoog.

U hebt allen wel eens gehoord van het rad of wiel des levens. Dit is een lamaïstisch boeddhistische voorstelling van de gang van het leven. Hierbij zegt men wel eens: het rad wentelt. Zo zou u kunnen zeggen: de wereld wentelt met ons. Maar zoals men wel zegt: de ziel doorloopt het rad, zo zou de mens ook wel kunnen zeggen: wij wentelen door de wereld. Onze spiraal van bewustwording omschrijft niet alleen een voortdurende gang door allerhande werelden en sferen, maar komt gelijktijdig dichter en dichter bij de werkelijke kern van het 'zijn', tot het ogenblik dat de werkelijke Ik-waarde in deze fase van bestaan door het Ik ontdekt wordt. Er komt een ogenblik waarop voor het Ik alle mogelijkheden, wenselijkheden van eigen wezen, zowel als alle verbindingen met en mogelijkheden in alle werelden geheel onthuld zijn. Dan weet men dat de denkbeelden die voerden tot de voorstelling omtrent het werken in de spiraal van bewustzijn en gebeuren op waarheid berusten.

U bent zover nog niet. Maar zegt nu eens niet: al die verhalen omtrent fasen van leven, steeds weerkerende invloeden en omstandigheden zijn alleen maar theorie. Maar, er zijn immers zoveel punten die voor het werkelijk bestaan van iets dergelijks pleiten dat, al kun je geen bewijs

leveren, de mogelijkheid dat het waar is, té groot wordt, om de kans te verwaarlozen om er iets van te leren en iets mee te doen. Stel eens: de weerkerende omstandigheden en cyclisch optredende invloeden zijn van groot belang voor ons eigen bestaan. Een erkennen van de fase, waarin wij nu verkeren en een beeld van de fase en omstandigheden waarin wij in een volgende periode komen te verkeren, zou ons kunnen helpen de gehele cyclus bewuster, meer beheerst en overlegd te doorlopen. Dit lijkt mij in dit alles het meest belangrijk voor elke persoonlijkheid, hoe en waar deze ook leeft: het vermogen te ontwikkelen dat je beïnvloedingen doet kennen voor wat zij zijn en de mogelijkheden die je werkelijk nu hebt, te beseffen. De mogelijkheden die je vandaag hebt, zijn zeker niet onbeperkt, en morgen zijn er andere mogelijkheden die op een andere wijze beperkt zullen zijn.

Als ik de beperkingen van heden ken en die van morgen kan veronderstellen, zo kan ik mijn gedrag zodanig regelen dat ik steeds weer het maximum van mijn eigen mogelijkheden waarmaak, ondanks de beperkingen. Ik zal juist door mijn besef voor de beperkingen van heden, ondanks alle belemmeringen iets tot stand kunnen brengen, dat ook stand zal houden onder de beperkingen en omstandigheden van morgen. Je kunt de grenzen niet breken of overschrijden. Dan moet je maar proberen zover te komen dat je daarvan ook voor je eigen doeleinden gebruik kunt maken.

Dan heeft de spiraal voor u wel degelijk betekenis. Dan is zij niet alleen een symbool, maar eerder een gebruikstechniek voor eigen ontwikkeling in wereld of sfeer van leven. Ik meen dat eerst dit de stellingen omtrent de spiraal van gebeuren of bewustzijn werkelijk belangrijk maakt. De weerkerende gebeurtenissen en verschijnselen zijn op zichzelf misschien niet zo interessant. Maar het feit dat wij hierdoor periodiciteiten kunnen ontdekken, maakt het ook mogelijk te voorzien wat de invloeden en omstandigheden in en buiten ons morgen zullen zijn. En dit betekent dat wij steeds weer geheel voorbereid kunnen zijn om ook op het schijnbaar onmogelijke of geheel onverwachte zo snel mogelijk en met gebruik van het geheel van onze vermogens te reageren. Dit geldt zowel voor de mens als voor de geest, zoals het van kracht is voor elk levend wezen. Daarom heb ik u op deze avond met dit alles geconfronteerd.

Ik hoop dat dit als inleiding volstaat. Na de pauze hoop ik u weer aan te treffen, om door uw vragen en opmerkingen de belangrijkheid van deze avond te verhogen.
Ik dank u voor uw aandacht.

BEANTWOORDING VRAGEN

Zo, vrienden.

Tot mijn vreugde zie ik dat u allen weer gezeten bent. Ik zal nu trachten in te gaan op uw vragen en opmerkingen en wil daarbij allereerst aandacht wijden aan hetgeen schriftelijk is binnengekomen.

Vraag: Zijn de verschillende vormen van periodiciteit alleen subjectief gebonden aan het uitgangspunt van de beschouwer of zijn er basisritmen gebonden aan het verschijnsel leven, waaruit getalcycli afleidbaar worden als bij toonladders?

Antwoord: Theoretisch wel. Maar u moogt niet vergeten dat wij in dit geval het leven moeten definiëren en daarbij een willekeurig beginpunt moeten stellen voor een ontwikkeling. Dit betekent dat een dergelijke, schijnbaar objectieve berekeningswijze nog zovele subjectieve elementen blijft bevatten dat zij nooit als geheel betrouwbaar kan gelden zodra zij op een individu wordt toegepast. Passen wij deze methode van objectieve berekening toe op een massa, dan zijn er sprekende gebeurtenissen genoeg om ons mogelijk te maken aan de hand daarvan eventueel ons uitgangspunt te corrigeren en te komen tot een redelijk juiste berekening van geconstateerde ritmen. Is dit voldoende?

Vraag: Zou het mogelijk zijn om de geschiedenis (onverstaanbaar)

Antwoord: De mogelijkheid bestaat. Indien u dit echter wilt proberen, wil ik u wel de raad geven u niet te zeer te storen aan de belangrijkheid die geschiedkundig wordt toegekend aan bepaalde gebeurtenissen, maar alleen rekening te houden met de gebeurtenissen zelf. Ga ook niet uit van de toegekende belangrijkheid van personen, maar van hetgeen omtrent hun werkelijke persoonlijkheid en prestatie bekend is. Indien zo gehandeld wordt, zal men aan de hand van de historie inderdaad een reeks grotere en kleinere ritmen kunnen ontdekken en deze zullen er inderdaad toe bij kunnen dragen een beter begrip te verkrijgen ook voor meer persoonlijke ritmen.

Vraag: Is dit correleerbaar met de uitkomsten van de astrologie?

Antwoord: Enigszins. Maar er bestaat geen volkomen gelijkheid tussen hetgeen men astrologisch kan berekenen en hetgeen men aan de hand van de periodiciteiten constateert. Er blijven hier bepaalde verschillen bestaan die je wel weg kunt praten, maar die desalniettemin een feit blijven.

Vraag: Waarom noemt u astrologie onwetenschappelijk, wanneer er empirische bewijzen te over te leveren zijn?

Antwoord: Ik doe dit, omdat er geen vaste verklaringsnorm bestaat voor hetgeen er aan de hand van het astrologisch schema, de horoscoop, wordt vastgesteld. Zolang de verklaringsmogelijkheid een zodanig wijde scale van interpretaties omvat dat de keuze daaruit een zekere voorkeur, willekeur, dan wel een sensitiviteit bij de uitleggers doet veronderstellen, mogen wij volgens mij niet spreken van een wetenschap in de zin, waarin dit begrip op het ogenblik gemeenlijk wordt gehanteerd.

Vraag: Welke perioden van culturele betekenis zijn er waar te nemen en welk ritme is daarbij te onderscheiden?

Antwoord: Dit is sterk afhankelijk van het begrip dat u heeft van cultuur. Indien wij echter cultuur vertalen als: vorm van beleven, voortkomende uit ritme en samenhang binnen gemeenschappen, hierbij inbegrepen de hierdoor optredende verschijnselen als religie en kunst, zo mogen wij stellen dat er een dergelijk ritme te vinden is, waarin elke ontwikkeling tussen de 2100 en 2200 jaren loopt. Daarna is een dergelijke ontwikkeling dus voltooid en wordt opgevolgd door een andere ontwikkeling met nieuwe normen, zodat deze ook weer nieuwe vormen van beschaving enzovoort op de voorgrond brengt. Er is wederom een analogie met de astrologische periode van 2172 jaar. Toch zullende cycli niet geheel hiermede samenvallen. In de eerste plaats constateren wij een verschuiving van rond 70 jaar, terwijl aan het einde van de periode een wisselende onregelmatigheid is die loopt van 20 tot 80 jaren. Daarin bestaat uiterlijk een cultuur dus nog voort, terwijl volgens de astrologie zij reeds ten einde gekomen zou moeten zijn.

Vraag: Beschouwt u de Helleense periode als een cultuur?

Antwoord: Hier is uw norm bepalend. De Griekse cultuur heeft in de kunst onder meer betrekkingen met andere, volgens hedendaagse opvatting, beperktere kunstuiting dan die van de Perzen en Meden - die echter hun kunst voornamelijk op gebruiksvoorwerpen aanbrachten en behalve voor religieuze doeleinden nooit als art pur gebruikten. Dan valt op dat achtergronden en gedachtengangen bij de kunstenaars, het afbeelden van mensen als goden enzovoort bij de Hellenen een sterke band met de stylistische en minder naturalistische kunstvorm van de late Egyptenaren aantonen. Mijns inziens is hier dus sprake van een gehele periode, waarin de uitingen misschien een ontwikkeling ondergaan, maar de werkelijke motieven en denkbeelden ongeveer gelijkblijven. Ook bij de Grieken zien wij steeds weer dat achter hun naar menselijk voorbeeld of naar de natuur gemaakte beelden, denkwijzen staan en dat dezen de belangrijkheid van het beeld lange tijd bepalen. Dus ook geen kunst omentwille van de kunst, maar steeds weer een idealiseren van algemene begrippen. Dit is dus deel van een lange cultuurperiode, want ook in Babylon en dergelijke treffen wij deze kunstinhoud steeds weer aan. Rond 60 n. chr zien wij echter dan een ommezwaai, waarbij men meer en meer overgaat van een in feite symbolische kunst naar een opvatting waarbij de kunstenaar en hetgeen hij weergeeft

belangrijker is dan betekenissen, associaties of godsdienstige achtergronden. Men meent wel eens dat voor deze verandering de invloed van Rome aansprakelijk gesteld moet worden.

Vraag: Daar er slechts rond 700 jaren ligt tussen het optreden van Boeddha, Christus en Mohammed, vraag ik mij af waarom er dan ruim 1300 jaren moeten verlopen, voor er weer sprake is van een wereldleraar.

Antwoord: Er zijn veel meer leraren geweest, ook in die tussenliggende periode. De reden dat zij niet zo bekend zijn geworden, ligt mijns inziens in het feit dat zij optraden in een tijd van zeer sterke en strijdlustige religies, terwijl zij zich daarnaast vaak bezighielden met ontwikkelingen op technisch of filosofisch vlak die niet zo gemakkelijk door de gelovigen van kerken aanvaard werden. Hun werkzaamheden resulteerden dan ook niet in een algehele vernieuwing van vormen van denken, maar voerden eerder tot een aanpassing van bestaande denkwijzen en technieken aan nieuwe waarheden. Er zijn niet alleen leraren werkzaam die leringen brengen van filosofische, religieuze of humanistische aard, maar wel degelijk ook meesters die op een geheel ander terrein een invloed uitoefenen en in feite voor de wereld wel een grote betekenis hebben en hadden. Het feit dat zij niet als stichters van nieuwe godsdiensten werden erkend, maar hoogstens worden beschouwd als stichters van bepaalde scholen is niet bepalend voor hun betekenis. Daar de mensen dergelijke leraren niet als meesters plegen te erkennen, worden zij ook door ons veelal niet als zodanig genoemd.

Vraag: Ik begrijp die 9-jarige periodiciteit van de geest niet.

Antwoord: Zoals ik duidelijk maakte, gaat het om negen fasen, niet jaren, waarbij het tijdsbegrip hoogstens vergelijkend gebruikt kan worden. Je begint als geest altijd met zelfbeschouwing. Daarop volgt zelfrealisatie, daarna zelfexpressie. Dit voert tot zelfbeperking waardoor je weer komt tot openstelling voor lering en projectie van lering naar anderen. Dit brengt dan weer ervaring en voert tot uitbreiding van besef en wereld. Zo erken je nieuwe mogelijkheden en zult daarna ook je eigen vermogens daaraan aanpassen. Daar de overgangen tussen deze perioden niet eenvoudig te definiëren zijn, voegde ik aan mijn betoog toe dat een dergelijke indeling betrekkelijk willekeurig is. Elk van deze ontwikkelingen pleegt weer voor te komen in drie fasen die al evenmin nauwkeurig van elkaar kunnen worden onderscheiden. Als voorbeeld: ontwikkeling in zomerland. Dit geschiedt in de volgende fasen: a. Ontwaken, ontstaan van wereldbesef. b. Leven in die wereld. c. Het erkennen van de betrekkelijkheid van die wereld. Met dit laatste bereik je hoog-zomerland en kun je weer verder gaan naar andere werelden. Dit op zich juiste beeld werd door mij vergelijkend gebruikt.

Vraag: Het bestaan van de spiraal zal toch ook een doel hebben.

Antwoord: Ik neem het aan. Maar het is moeilijk dit in een meer bepaalde vorm te gieten als bijvoorbeeld: Gods doel hiermede is de bewustwording van de wereld. In dit geval kennen wij immers een menselijke denk- en beredeneringswijze toe aan iets wat boven het menselijk begrip staat of althans zodanig anders is dan de mens dat het moeilijk is iets op grond van menselijke of zelfs geestelijke waarden met enige zekerheid te interpreteren, zeker, wanneer dit dan nog zou moeten gaan over denkprocessen en dergelijke. Ik vermijd dan ook een dergelijke uitspraak liever. Indien u mij vraagt of de spiraal dienstig is voor de bewustwording, antwoord ik volmondig ja. Stelt u echter dat de spiraal geheel ten dienste van de menselijke en geestelijke bewustwording bestaat, zo betwijfel ik dit, daar dergelijke verschijnselen immers ook voorkomen voor en gelden voor materie, kracht en dergelijke. Het algemeen en overal voorkomen van deze herhaling, van zowel toestanden als invloeden, betekent dat wij nooit kunnen stellen dat het doel hiervan nadrukkelijk en uitsluitend de bewustwording is. Tenzij wij zouden willen stellen dat alles altijd een bewustwording kent. En dat weten wij niet zeker.

Vraag: Over welk bewustzijn hebt u het? Het goddelijk bewustzijn bestaat natuurlijk wel.

Antwoord: Wij veronderstellen dit. Weten doen wij het niet. En dan nog: de mens is geneigd om volgens zijn normen logisch te denken. Maar hij kan zich niet voorstellen hoe buiten alle normen van redelijkheid die hij kent, zich toch een redelijk proces zou kunnen voltrekken en een volwaardig bewustzijn zou kunnen bestaan. Daarom veronderstelt de mens dat God volgens

menselijke normen logisch zal zijn. Hij wordt zelfs de Logos genoemd. De vraag is en blijft dus of het menselijke denken gelijk aan of parallel aan het goddelijke denken zou kunnen zijn. Wie eerlijk is, zal moeten toegeven dat dit niet erg waarschijnlijk is, omdat God de naam is die men gebruikt voor een gepersonifieerde vaagheid. Van ons uit is deze in feite niet bepaaldbaar of definieerbaar, ofwel wij kennen daaraan eigenschappen toe die overeenstemmen met ons eigen denken, gevoelens of bereiken. Dit zonder er ooit zeker van te kunnen zijn dat deze stellingen juist zijn, zonder ook verder, wanneer wij persoonlijk eigenschappen van het Goddelijke menen te beleven, er zeker van te zijn dat wij inderdaad het geheel van die eigenschap werkelijk beleefd of erkend hebben.

Vraag: Is de dag van Brahman en de 100 jaar van Brahman de uitdrukking voor een periodiciteit?

Antwoord: Het is eerder een poging om schepping en herschepping voor te stellen vanuit een mystiek en godsdienstig standpunt. De dag is hierbij de schepping, de nacht is de terugkeer van al het bestaande in het ongeuite. De 100 jaren zijn de totaliteit van bestaan, waarbinnen het nu bekende zijn tot uiting kan komen. Volgens de leer houdt, na de 100 jaren van Brahman, alle schepping en uiting die ook maar enigszins vergelijkbaar is met het bestaande Al, op. Daarvoor in de plaats komt dan volgens sommigen de goddelijke wereld die wij echter niet kennen. De hierbij gegeven getallen zijn zuiver symbolisch, maar hebben een eigen magische betekenis. Zoals alle getallen die in een mythe gebruikt worden. En dat zijn eigenlijk weer bijna alle vormen van geloof en zelfs filosofie. Zelfs de wis- en meetkunde van de mens moet in feite beschouwd worden als mythos, daar men zich hierbij niet werkelijk bezighoudt met de feiten zelf, maar slechts middels becijferingen probeert te komen tot een systeem, waarmee alle feitelijke ontwikkelingen uitgedrukt en alle toekomstige mogelijkheden berekend kunnen worden.

Vraag: Moet worden aangenomen dat in een vorige dag van Brahman de spiraal ook werking heeft gehad?

Antwoord: Moeten niet. Maar aannemende dat elke schepping, zoals deze leer stelt, de weergave is van de Schepper, mogen wij dit wel doen. Vergeet niet, Brahma is niet identiek met Brahman. Brahman is de kracht, Brahma de schepper. Het lijkt mij daarom niet onredelijk aan te nemen dat vergelijkbare werkingen en periodiciteiten in een voorgaande dag van Brahman zijn opgetreden.

Vraag: Is de werking van Brahman constant?

Antwoord: Volgens de leer is er sprake van een ritme van in- en uitademing. Maar in hoeverre is dit voor ons belangrijk? Men noemt wel een ritme en geeft dit zelfs in jaren aan, maar volgens mij is het te onbelangrijk vanuit ons standpunt, terwijl het mij onredelijk lijkt een ritme dan maar aan te nemen, terwijl wij hiervoor geen bewijzen en zelfs geen aanwijzingen voor een mogelijk bestaan hebben. Zelfs wanneer wij de leeftijd van de zon kennen is daarmee nog niets gezegd omtrent bijvoorbeeld de leeftijd van een melkwegstelsel. En dan weten wij nog niet wat daarvoor was of hoelang het melkwegstelsel nog zal voortbestaan. Ook de geest kan dit alles niet voldoende overzien om ook maar een benadering te wagen die op iets anders dan de lust tot een uitspraak is gebaseerd.

Ik neem aan dat wij hiermede de vragen hebben afgehandeld en wil dus gaan besluiten.

Ik heb u geconfronteerd met een werkelijkheid, zo goed als ik deze ken en besef. Ik weet dat mijn weergave te onvolledig is geweest. Ik heb misschien te veel details vermeld en hoofdzaken misschien niet voldoende duidelijk uitgedrukt. Toch meen ik dat dit alles niet zo erg belangrijk is. Want het besef van een cyclisch bestaan, besef omtrent een spiraal van bewustzijn en gebeuren moet een mens toch eerst voor zichzelf leren verwerven, voor hij daarvan werkelijk gebruik kan maken. Wat ik u heb voorgelegd is - wat u betreft - een mogelijkheid. Voor mij is het een op vele waarnemingen gebaseerde zekerheid, welke voerde tot thesen die velen in de sferen met mij delen. Ook velen die heel wat hoger staan dan ik.

Maar toch is dit niet een onveranderlijke waarheid. Het is eerder een betrekkelijke of gedeeltelijke waarheid die gebruikt kan worden om een methode te vinden voor een ontwikkelen van het eigen Ik. Volgens mij is dit alles, wanneer het verwerkt wordt, een instrument om je eigen leven en wereld beter te kennen, beheerster te leven en je eigen erkenningen juist te waarderen.

Ik meen dan ook dat u aan dit aspect van de zaak de meeste aandacht dient te schenken, niet aan vragen als: Hoe zit dit dan in de kosmos of: Hoe is dit in de schepping van belang. Nut heeft het pas, wanneer je begint je af te vragen: "Hoever is dit voor mij belangrijk?" Ik kan begrijpen dat u interesse toont voor de werkelijke levensduur van een ster, een melkwegstelsel of uw zon. Aan de andere kant vraag ik mij echter af waarom dit belangrijk is. De belangrijkheid daarvan is te herleiden tot een zekere bevrediging van: dat weet ik dan. Maar praktisch nut heeft zo iets niet. Ik meen dat je als mens in je levensgang en je streven naar bewustwording in de eerste plaats moet zoeken naar praktische belevingen, praktische mogelijkheden en bovenal een praktisch begrip voor de werkelijkheid waarin je leeft. Dat die werkelijkheid niet geheel vaststaat dat de feiten niet zo zeker vaststaan als je wel meent dat er heel wat factoren in uw wereldbeeld zitten die u zelf eigenlijk buiten en boven de werkelijkheid om geschapen hebt, doet daarbij niet veel ter zake.

Je moet leven, zoals je bent. Je moet leven met dat wat je bent. Je moet uit alles wat je bent, kunt, denkt en wilt, iets bouwen waardoor je in je leven respect voor jezelf kunt hebben, begrip kunt krijgen voor de wereld rond je, zonder je ooit te verheffen boven of als onderliggend aan die wereld te beschouwen. Belangrijk is dat je met je erkenning van je mogelijkheden van heden en desnoods van morgen, voor jezelf een bestaan bouwt waarin je jezelf nooit hoeft te verwijten dat je in streven tekort bent geschoten. In feite zul je altijd weer tekortschieten volgens menselijk besef. Maar ook dit is niet zo belangrijk wanneer volgens je innerlijk weten je streven juist was. Want hij wiens streven voor het Ik juist is, zal altijd weer, wanneer er een einde komt aan een stoffelijk bestaan, de geestelijke waarheid die meer werkelijke factoren omvat, ofschoon ook zij niet geheel vrij is van illusies, kunnen aanvaarden en van daaruit verder groeien.

Het is niet belangrijk dat je het heden fixeert. Het is belangrijk dat je jezelf zo flexibel maakt dat je kunt passen in elke toekomst, in elke wereld en in elke situatie opnieuw je verbondenheid met het geheel en niet slechts met een deel van het geheel tot uitdrukking zult kunnen brengen op een wijze waarin je jezelf als waardig en werkelijk erkent. Ik meen dat het besef omtrent cyclische verschijnselen, het besef dat er een spiraal bestaat en die ook u beïnvloedt, - zoals de geschiedenis rond u beïnvloed wordt - ertoe bij kan dragen dat door u sommige onvermijdelijke ontwikkelingen worden aanvaard en als juist beseft. Daarnaast zal deze kennis u kunnen helpen en voorbereiden voor de vele veranderingen die op zullen treden, zodat u ook deze op de juiste wijze zult weten te verwerken en op een juiste wijze tegemoet zult kunnen treden.

Vrienden, het klinkt misschien niet erg geestelijk wanneer je stelt: de praktijk gaat voor. Maar ik geef nu eenmaal geen cent voor iemand die God bidt de hongerenden voedsel te geven, maar zelf nog brood heeft om te geven en dit niet eerst doet. Ik geef geen penning voor iemand die de totaliteit voortdurend aanspoort dingen te doen, terwijl hij zelf achterwege laat alles te doen wat hij zelf kan doen. Ik meen dat een bewustwording, hoe dan ook en volgens welk systeem dan ook bereikt, nimmer volledig kan zijn wanneer zij niet mede is gebaseerd op de eigen praxis van leven.

Daarom wil ik deze bijeenkomst met een eenvoudige raad besluiten: Vraagt u niet te veel af wat de uiteindelijke beginselen of de uiteindelijke consequenties zullen zijn van dat wat nu uw waarheid is. Maar tracht wel het wezen van die waarheid zo te doorgronden dat u vanuit die waarheid verder kunt komen. Het verdergaan, het bereiken, lijkt mij belangrijker dan alle bijkomstigheden. En daarmee heb ik dan voor heden werkelijk wel het mijne gezegd. Mij rest nog slechts u te danken voor uw vragen, uw aandacht en aanwezigheid.

Doe mij het genoegen dit als volbracht te beschouwen, zodat ik aan mijn laatste woord voor heden toe kan komen.

Vrienden, ik wens u allen een goedenavond.
d.d. 5 februari 1971